

інтегральні методи, європейська модель ділової досконалості, англійська методика матриці удосконалення бізнесу (BIM), методи самооцінки, метод, що базується на оцінці конкурентоспроможності продукції, метод, що базується на оцінці конкурентоспроможності продукції (на основі рейтингу товарів, за обсягами продажу, диференційований метод, на основі корисності продукції));

– аналітичні (індекс Херфіндала-Хіршмана, індекс Розенблюда, чотирискладовий показник концентрації CR4, метод рангів, метод балів, метод різниць, модель з ідеальною точкою);

– комплексні (метод бенчмаркінгу, таксономічний метод, метод радара, метод, що базується на врахуванні сукупної дії детермінантів «національного ромба» та стратегічного потенціалу підприємства) [4].

Отже, конкурентоспроможність підприємства необхідно комплексно оцінити задля знаходження резервів та шляхів по її підвищенню.

Заходи також можуть бути різноманітні це і впровадження інноваційних технологій, і проведення обґрунтованої цінової політики, наприклад, зниження ціни на продукцію та/або надані послуги, більш широке запровадження реклами, здійснення інвестиційної діяльності та/або спільної діяльності, визначивши контрагентів, залучення торгових представників для реалізації товарів тощо.

Обрання того чи іншого заходу залежить як від зовнішніх, так і внутрішніх чинників. Тому необхідно попередньо оцінити доцільність реалізації запропонованих заходів.

Список використаних джерел:

1. Гончарук Т.І. Конкуренція: сучасна економічна характеристика та особливості. Актуальні проблеми економіки. 2004. № 2. С.132-133.
2. Должанский І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: Навч. посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. с. 384
3. Конкурентоспроможність підприємства : оцінка рівня та напрями підвищення : [монографія / за заг. ред. О.Г. Янкового]. Одеса: Атлант, 2013. с.7
4. Левицька А.О. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства: вітчизняні та закордонні підходи до класифікації. Mechanism of Economic Regulation. 2013. № 4. С. 155-163. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mre_2013_4_19

УДК 658

*Кущінський С.І.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти;
Запірченко Л.Д., к.е.н., доцент
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кіровоградський*

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНИЙ ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ АГРОСЕКТОРА

Необхідними умовами для ефективного функціонування аграрної сфери, ключового сектора економіки, який забезпечує продовольчу безпеку країни, є

важливим експортером сільськогосподарської продукції, базою для створення робочих місць – є його забезпечення матеріально-технічними ресурсами, важливою складовою яких є сільськогосподарська техніка в необхідній кількості та повне її використання. Останнє залежить від стану машинобудівної галузі, де виробляються засоби виробництва, зокрема, трактори та інша сільськогосподарська техніка, електроенергетики, транспорту і логістики. Нажаль, Україна не має достатнього власного виробництва сільгосптехніки, тому залежить від імпорту цього виду обладнання з інших країн.

На даний час в сільському господарстві України недостатньо сільськогосподарської техніки, а та що є, має вже значний знос. Наприклад, в наявності в країні близько 360 тис. одиниць тракторної техніки при потребі в 510 тис. одиниць. Підприємствами та організаціями аграрної сфери використовуються трактори та інша техніка, а також обладнання сільськогосподарського призначення, яке вже морально застаріле.

За даними Державної служби статистики України, у 2021 році Україна імпортувала сільгосптехніку на суму 1,2 млрд дол. США, що становило 3,4 % від загального імпорту товарів. Основними постачальниками сільгосптехніки для України були Німеччина (18,9%), Польща (14,8%), Китай (12,7%), США (10,4%) та Італія (7,6%). Останні події, пов'язані з повномасштабною військовою агресією сусідньої держави, спостерігається уповільнення постачання сільгосптехніки з-за кордону.

Обсяги імпорту тракторів у порівнянні з 2021 роком у 2022 році скоротилися на 53,5% за кількістю та на 33,9% за вартістю. Проте, у 2023 році цей показник значно менше падає – лише на 3,5% за кількістю та 16,9% за вартістю. Зокрема, імпорт тракторів з потужністю двигуна від 75 до 130 кВт зменшився на 32,55% за кількістю та на 23,2% за вартістю, трактори з потужністю двигуна понад 130 кВт зменшилися на 12,5% за кількістю та на 4,5% за вартістю. Це відзначено зростанням попиту на малопотужні трактори (менше 18 кВт), які основним чином використовуються у малих фермерських господарствах та господарствах населення.

У першому півріччі 2023 року спостерігається також скорочення імпорту комбайнів зернозбиральних – на 13,8% за кількістю та на 30,3% за вартістю. Кількість ввезених культиваторів зменшилася навіть більше – на 46%, а їх митна вартість – на 29,2%. Значне скорочення імпорту посівної техніки в кількісному виразі – на 53,1% – пояснюється значним скороченням імпорту дешевої китайської техніки.

Загалом, на фоні загального скорочення обсягів ввезення сільськогосподарської техніки до України у 2023 році, спостерігається зростання імпорту плугів та дискових борін. Цей тренд може бути пояснений збільшенням імпорту дешевої продукції китайського виробництва та зростанням митної вартості продукції виробників з Європи.

Прогнози науковців Інституту аграрної економіки свідчать, що у 2023 році ринок сільськогосподарської техніки продовжить зменшуватися порівняно з 2022 роком, можливо, до 20-25%. Цей спад зумовлений різними факторами, такими як криза в економіці країни, інфляція, скорочення виробництва

сільськогосподарської продукції та дефіцит енергетичних ресурсів. На фоні цих викликів, спостерігається збільшення імпорту вживаної техніки, запасних частин та відновлення та реставрація старої техніки.

Основні причини виникнення проблеми, що знижує ефективність роботи аграрних підприємств і організацій та негативно позначається на якості матеріально-технічного забезпечення, мають технічний і фінансовий характер.

Основною причиною технічного характеру є моральна застарілість і фізична зношеність засобів виробництва. Серед причин фінансового характеру можна назвати диспаритет цін на сільгосппродукцію та технічні засоби.

Можливими видаються два варіанти розв'язання проблеми.

Перший варіант передбачає придбання переважної більшості технічних засобів і технологій у іноземних виробників, зокрема Німеччини, Польщі, Китаю, США, Італії. До недоліків цього варіанта необхідно віднести високу вартість закордонних засобів і валютні витрати на її придбання та обслуговування.

Другий варіант (оптимальний) передбачає часткове переоснащення агробізнесу переважно вітчизняними засобами сільгосптехніки і впровадження новітніх технологій, придбання закордонних технічних засобів і технологій, аналоги яких відсутні в Україні.

Реалізація оптимального варіанта дасть змогу врахувати коротко- та довгострокові інтереси національного агросектора щодо здійснення її технічного і технологічного переоснащення, підтримання працездатності, подальшого оновлення техніки та технологій, забезпечити економію валютних ресурсів держави за рахунок впровадження вітчизняних технічних засобів, вартість яких менша за вартість зарубіжних аналогів.

Таким чином, від поліпшення стану сільськогосподарської техніки та модернізації технологій, від рівня розвитку технічних систем і механізмів, що застосовуються залежать обсяги продукції, що випускається, її якість, конкурентоспроможність та, в кінцевому рахунку, продовольча безпека держави.

УДК 330.31-021.387

*Литвиненко А.С.,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
(Науковий керівник: д.е.н., професор Зайченко В.В.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ЗАХОДИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПІДПРИЄМСТВОМ В УМОВАХ ВІЙНИ

Антикризове управління виступає ключовою частиною загальної системи управління підприємством. Його основна мета полягає в тому, щоб вивести підприємство з кризового становища та запобігти йому потрапляти в подібні